

2 Pravna vprašanja

Kaj je odločilo ustavno sodišče?

Ustavno sodišče je odločilo, da zakon o referendumu in ljudski iniciativi ni skladen z ustavo, ker referendumski spor pred vrhovnim sodiščem ni urejen jasno in pomensko določljivo. Vrhovno sodišče mora imeti izrecno pooblastilo, da referendum razveljavi, če so v postopku nastale nepravilnosti, ki bi lahko vplivale na referendumski izid. Odločilo je tudi, da sta dva odstavka zakona o referendumski in volilni kampanji v neskladju z ustavo, ker vladi omogočata, da enako kot drugi organizatorji vodi in financira referendumsko kampanjo, zaradi svojega položaja pa je zavezana, da informacije podaja pošteno in zadržano.

Ali je ustavno sodišče odločalo o veljavnosti referenduma o drugem tiru?

Ne, ni niti ugotavljalo niti presoјalo, ali je v konkretnem referendumskem postopku o zakonu o drugem tiru vlada ravnala skladno z zahtevo, da mora zaradi svojega ustavnega položaja volivce o tem, o čemer se odloča na referendumu, informirati stvarno, celovito in transparentno. V referendumskem postopku se lahko izreče za ali proti zakonu, vendar mora predstaviti tako razloge, ki zakon podpirajo, kot tiste, ki mu nasprotujejo. O usodi zakona o drugem tiru bo v pritožbenem postopku, sproženemu na pobudo Vilija Kovačiča, odločalo vrhovno sodišče, ki mora pri tem upoštevati izhodišča, ki jih je določilo ustavno sodišče.

Kako lahko vrhovno sodišče odloči?

Vrhovno sodišče ima tri možnosti. Pritožbo Vilija Kovačiča lahko zavrne, če ne ugotovi nepravilnosti v referendumskem postopku. Pritožbi lahko ugodi, razveljavi glasovanje in odredi novo glasovanje, datum novega glasovanja mora državna volilna komisija določiti v dveh dneh. Pritožbi lahko ugodi, razveljavi glasovanje in samo ugotovi izid referenduma, ki je lahko drugačen od dejanskega glasovanja na referendumu.

Kaj odločitev ustavnega sodišča pomeni za prihodnje referendume?

Ustavno sodišče je državnemu zboru naložilo, da neskladnosti celotnega zakona o referendumu in ljudski iniciativi odpravi v letu dni. To pomeni, da mora parlament, ki bo takrat gotovo že v drugačni sestavi, kot je zdaj, sprejeti nov zakon. Leto dni časa je poslanec namenilo tudi za odpravo neskladij dveh odstavkov zakona o volilni in referendumski kampanji, in sicer v tistem delu, ki zadevata vlado.

Kdaj bo vrhovno sodišče nadaljevalo postopek?

Pritožbo Vilija Kovačiča bo vrhovno sodišče obravnavalo prednostno, čeprav časovne dinamike odločanja oziroma roka, v katerem bodo sprejeli nadaljnje odločitve, niso napovedali. Postopek bo nadaljeval tričlanski upravni senat vrhovnega sodišča, v tistem, ki je vložil zahtevo na ustavno sodišče, so bili Brigita Domjan Pavlin, Erik Kerševan in Marko Prijatelj.